

การดำเนินงานป้องกันมะเร็งปากมดลูกและเต้านม : ODOP ของ รพ.สต.เขาสิงห์โต

ในพื้นที่เขตรับผิดชอบ ของ รพ.สต.เขาสิงห์โต รับผิดชอบหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน ในตำบลป่ายุบใน (ม 3 และ 7) จากการประชุมของคณะกรรมการ mini DHS ได้มีการคืนข้อมูลที่สำคัญเพื่อการจัดลำดับปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ คณะกรรมการฯ ได้เลือกประเด็น การดำเนินงานป้องกันมะเร็งปากมดลูกและเต้านม มาเป็นประเด็น ODOP เนื่องจากในพื้นที่ มีผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก สะสม 4 ปี (ปี 2553-2555) เพียงร้อยละ 40.75 และมีผลการประเมินเต้านมสตรีกลุ่มเป้าหมาย ผลงาน ร้อยละ 67 นอกจากนี้ในพื้นที่ ยังพบผู้ป่วยมะเร็งเต้านมและพบผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก พบผลผิดปกติ สาเหตุที่สำคัญ ที่ทำให้สตรีกลุ่มเป้าหมายไม่มารับการตรวจคัดกรอง เพราะ รูปแบบการจัดบริการแบบเชิงรับ ให้บริการเฉพาะใน รพ.สต. ประกอบกับสตรีกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกรีดยาง นอนกลางวัน ทำงานกลางคืน ทำให้สตรีกลุ่มนี้ ไม่สามารถเข้าถึงบริการตรวจคัดกรอง ในเวลาปกติได้ นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุจากการไม่กล้ามารับบริการเนื่องจากความอาย ที่ต้องมาพบเพื่อนที่มาร่วมรับบริการ และสตรีบางราย ยังขาดความตระหนักต่อการเข้ารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและเต้านม

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบการดำเนินงานป้องกันมะเร็งปากมดลูกและเต้านม คือ 1) เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกและเต้านมในชุมชน ให้เป็นรูปแบบแห่งการเรียนรู้ 2) เพื่อสร้างเครือข่ายทีมสุขภาพและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกและเต้านม และ 3) เพื่อให้สตรีกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและเต้านม เพิ่มมากขึ้น

การดำเนินงานตามประเด็น ODOP ของ รพ.สต.เขาสิงห์โต ได้มีการกำหนดกิจกรรมร่วมกันของคณะกรรมการ ODOP : โรคมะเร็งปากมดลูกและเต้านม โดยมีการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ จัดทำแผนสุขภาพตำบลและ โครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสุขภาพตำบล มีการจัดตั้งทีมแกนนำในการประชาสัมพันธ์ในชุมชน มีการอบรมแกนนำเพื่อให้มีทักษะในการดำเนินงานคัดกรองในสตรีกลุ่มเป้าหมาย มีการกำหนดกิจกรรมหรือบริการที่จำเป็น ทั้งกิจกรรมด้านการให้บริการตรวจคัดกรองเชิงรับ ตรวจทุกวันใน รพ.สต. ให้บริการตรวจคัดกรองเชิงรุกที่บ้านสตรีกลุ่มเป้าหมาย การสร้างบุคคลต้นแบบ(ผู้ป่วย) เพื่อประชาสัมพันธ์ชักชวนสตรีกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการตรวจคัดกรอง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของภาคีต่างๆ เช่น บทบาทของผู้นำชุมชน อบต. อสม. แกนนำ เป็นต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาแนวทางในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

การสร้างแกนนำมะเร็งปากมดลูก/เต้านม

การให้บริการเชิงรับที่ รพ.สต.

การให้บริการเชิงรุก ตรวจที่บ้าน

การสร้างบุคคลต้นแบบ

ผลการดำเนินงาน พบว่า รพ.สต.เขาสิงโต สามารถพัฒนารูปแบบของการพัฒนาระบบการป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกและเต้านม ที่เป็นรูปแบบที่สามารถสร้างความตระหนักให้สตรีกลุ่มเป้าหมาย เข้ารับบริการอย่างครอบคลุมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยผลงานการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกสะสม 5 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 86.07 และผลการตรวจคัดกรองเต้านมในสตรีกลุ่มเป้าหมาย มีผลงานร้อยละ 100